

Izhaja

vsak petek z datumom prihodnjega dneva.

Dopisi naj se frankujejo in pošiljajo uredništvu lista »Mir« v Celovec, Pavličeva ulica št. 7.

Osební pogovor od 10. do 11. ure predpoldne in od 3. do 4. ure popoldne.

Rokopisi naj se samo po eni strani lista napišejo, druga stran naj bo prazna.

Rokopisi se ne vračajo.

Dopisom je treba za odgovor priložiti poštno znamko.

MIR

Glasiló koroških Slovencev

Velja

za celo leto 4 krone.

Denar naj se pošilja točno pod napisom:

Upravništvu lista »Mir« v Celovcu,

Vetrinjsko obmestje št. 26.

Naročnina naj se plačuje naprej.

Za inserate se plačuje po 20 vin. od garmond-vrste vsakokrat.

Leto XXXI.

Celovec, 3. svečana 1912.

Št. 5.

SHOD

Katol.-političnega in gospodarskega društva za Slovence na Koroškem

se vrši

o nedeljo dne 11. februarja 1912 ob 3. uri popoldne na Trati pri Cingelcu.

Poroča g. poslanec Grafenauer.

† Dr. Valentin Janežič.

Neizprosna smrt je pobrala koroškim Slovincem zopet moža, ki je stal ob zibelí prepórada slovenskega ljudstva na Koroškem in ki je svojemu zatiranemu narodu posvetil svoje moči. To dejstvo je tem večjega pomena, ker je ta mož dosegel visoko dostojanstvo; ljudje, ki hočejo zlezti na visok klin v državni službi, se nam kaj radi izneverijo. Toda dr. Valentin Janežič ni bil tak mož! Že ime Janežič samo nam je porok, da je bil dr. Valentin značajan mož in velik rodoljub. Saj je koroškim Slovincem spoštovana Janežičeva rodbina v Lešah pri Št. Jakobu v Rožu podarila same vrle rodoljube in za koroške Slovence velezaslužne može. In dr. Valentin Janežič je bil vrh tega — vojak, c. in kr. nadštabni zdravnik I. razreda. Po vzgledu nepozabnega in za slovensko slovstvo velezaslužnega Antona Janežiča je s svojim tudi že rajnim bratom Šimnom gorel z dušo in telesom za svoj narod. Že Antona Janežiča je podpiral v književnem delovanju in pozneje je pisal za »Besednik« okoli l. 1870. zelo poljudne članke o higijeni in o zdravljenju z vodo. V družbi z bratom Šimnom in župnikom Knafličem je ustanovil v Št. Jakobu prvo poso-

jilnico na Koroškem, obenem eno prvih posojilnic med Slovenci sploh. Do smrti je bil tudi odbornik slovenske posojilnice v Celovcu.

Bil je torej začetnik gospodarskega dela na Koroškem, začel je orati ledino. Kot vojak seveda ni silil v ospredje v javnem delovanju, a storil je za ljudstvo mnogo dobrega z dobrim vzgledom, s spodbudo, pa tudi z gmotno podporo. Kot zdravnik je bil veščak v svoji stroki in je bil pri ljudstvu zelo priljubljen. Zelo rad je pomagal svojim rojakom tudi v tem oziru.

Takorekoč do zadnjega zdihljeja je ljubil svoj narod z iskreno ljubeznijo in se je živahno zanimal za vse pojave med Slovenci. Z narodom se je veselil ob njegovih uspehih in žaloval ob porazih. Kot častni član občine Št. Jakob v Rožu je še zadnja leta hodil v Št. Jakob v Rožu k občinskim volitvam in zastavil tam ves svoj velik upliv za izid volitev v katoliško-narodnem zmišlu.

Potemtakem je pač razumljivo, da je vest o njegovi bolezni, ki ga je položila na smrtno posteljo, naravnost potrla vse njegove mnogoštevilne prijatelje in zavedne Slovence. Njegova krepka narava je par mesecev kljubovala beli ženi, toda starost ga je končno premagala. Dne 29. prosinca mu je zatisnil oči njegov sin Anton.

Valentin Janežič je bil rojen v Lešah pri Št. Jakobu v Rožu leta 1833., asentiran leta 1854. in je bil kot eraričen gojenec uvrščen v višji kurz in je prišel 1. majnika leta 1859. h pešpolku št. 66. Leta 1860. je dokončal medicinsko - kirurgično Jožefovo akademijo na Dunaju. Rajni je bil leta 1877. predstojniški zdravnik 4. dopolnilnega bataljona št. 7. v Celovcu, leta 1870. v Gorici, leta 1881. garnizijski zdravnik - predstojnik v Inomostu, pozneje v Terezinu, končno od leta 1891. do 1893. sanitetni predstojnik 14. armadnega kora v Inomostu. Leta 1893. je šel v pokoj. Rajni, ki se je udeležil bojev na Laškem leta 1859. in 1866., potem bosniške okupacije leta 1878., je bil leta 1878 odlikovan z viteškim križcem Franc - Jožefovega

reda, bil je imejitelj vojaške zaslužne kolajne »signum laudis«, vojne kolajne in jubilejne spominske kolajne. Ko je stopil v pokoj, ni dobil kakega posebnega odlikovanja, kakor bi bil vsakdo pričakoval. Na njegovo lastno testamentarično željo se tudi njegov pogreb ne bo izvršil z vojaškim konduktom.

Posebno rad je zahajal rajni v svojo rodno hišo v Lešah. V Št. Jakobu, pa tudi v Celovcu ga je vse spoštovalo. Umril je pa tudi, kakor je živel v celem svojem življenju, kot prepričan in goreč katoličan. V izpolnjevanju svojih krščanskih dolžnosti je bil vedno zelo natančen.

Stojimo ob grobu, v kterega smo zagrebli moža jeklenega značaja, moža globokega krščanskega prepričanja, moža, ki je zvesto, vzgledno služil Bogu, domu in cesarju. V grob nismo položili samo Radeckijevega, ampak tudi narodnega veterana. Prosimo Boga, da nam pošlje še več takih mož z neupogljivim pogumom, s tako veliko ljubeznijo za svoj rod in s tako kristalno čistim značajem.

»Pretke naj grob Ti gosta trava,
Nad njim naj kamen se zdrobi,
A v vek ne mrakne Tvoja slava,
Tvoj duh med nami v vek živi!«

Slovinci, podpirajte »Mir« z inseriranjem!

Dnevne novice in dopisi.

»Razdiralci« proti »Družbi sv. Mohorja«. »Naši Zapiski« in »Učiteljski Tovariš« sta objavila sledečo notico: »V razmišljanje naprednim slovenskim krogom. »Družba sv. Mohorja« v Celovcu je popolnoma klerikalna. Vse knjige, ki jih izda, so take, da napravijo v kulturnem oziru več škode, nego si sploh moremo to predstaviti. Do 100

Podlistek.

Čuvajnica št. 50.

Žalostna povest. — Napisal Ratiški.

Tam nekje ob dolenjski železnici stoji čuvajnica številka 50. Zidana je sredi gozda, lepega temnega bukovega gozda. V njej prebiva čuvaj s svojo ženo in petimi otroki. Čuvaj, Jakob po imenu, je že priletel mož, šteje že skoro petdeset let. Ni še sključen, hodi še ravno, postava je še močna in visoka.

Večkrat je prihajal k nam v vas. Vstavljal se je gotovo vselej pri naši hiši. Bil sem še takrat otrok, ko je prišel prvič v vas. Še dobro se spominjam, ko mi je brat pravil, da je to nov čuvaj, ko je ta šel prvič skozi vas.

Vselej se je vstavil pri nas in se je najraje pogovarjal z menoj. Bil je veteran iz bosanske okupacije. Z nekim ponosom je pričel gledati, kadar je kdo omenil okupacijo. Midva sva bila dobra prijatelja, pa me je večkrat zvabil k sebi v čuvajnico v gozd. Prav rad sem tjakaj zahajal, ker tiste ure so se mi zdele vedno kratke in zabavne. Veselil sem se vsikdar prihoda vlaka; ne vlaka samega, temveč onega šuma, ki zavlađa po gozdni tišini, kadar prisopiha vlak. Nepopisno vradoščen sem bil vedno,

ko sem prluškoval to šumenje. Stopil sem čisto k progi in poslušal...

Iz daljave je prihajal šum, hrup sopihajoče lokomotive, odmev tega šuma v gozdnih dolih in vse se je vedno bolj in bolj bližalo; bilo mi je vedno veselo pri duši, ko sem občudoval ta krasen šum gozdov, drevesnih vrtoč in hrup drveče lokomotive. Vedno bliže in bliže je prihajal vlak; tamkaj za ovinkom je pričel ropotati po tračnicah, vsak hip je moral biti tu; in res se je prikazal stroj z vzdigajočim se dimom in za njim cela vrsta železniških vozov, obloženih z lesom, premogom. Pri tem pogledu mi je izginilo vse veselje do vlaka, obrnil sem oči proč od njega, le zrl sem na čuvaja, ki je stal z rudečo zastavico kraj mene. Držal se je dostojanstveno, možato. Zrl je v ropotajoč vlak, oko se mu je iskrilo, bil je navdušen.

»Striček!« tako sem ga vedno klical, »kako je to, da ste vselej pri vlaku tako veseli in navdušeni?«

»Kaj boš ti mali še vedel. Ko boš starejši, boš že razumel moje veselje, kasneje ti bom povedal. Sedaj še ne bi razumel.«

»Zakaj ne?«

»Lej no!«

Prosil sem ga, a ni se dal preprostiti, držal je zase, a ker je kmalu nato odšel iz čuvajnice in se preselil na drugo progo, nisem nikdar izvedel za to njegovo veselje.

Po odhodu vsakega vlaka je odšel gledat progo in dostikrat je vzel tudi mene seboj.

On je koračil po pragovih, opiraje se z močno palico in včasih je tupatam potrkal s kladivom po tračnici; a jaz sem tekkel po stezi kraj proge, kolikor so mi pač dale moje nožice. Med potjo sva se večkrat ustavila in pričel mi je praviti, zakaj mora imeti rudečo zastavico, zakaj mora včasih priviti kak vijak na tračnicah.

Bilo je nekega junijevega dne. Hodila sva po gozdu in nabirala jagode. Kar naenkrat se je on ustavil in globoko vzdihnil. Nekoliko časa je tako molčal in nato hitro odšel domov. Nisem vedel, kaj se mu je zgodilo, žalosten sem bil, da ni bil striček vesel.

Drugi dan sem zopet prišel k njemu, dobil sem ga, ko je ravno sedel pri čebelah; povedati moram, da je bil Jakob velik prijatelj čebel, in v svojem čebelnjaku je imel včasih do trideset panjev.

S strahom in boječe sem pristopil k njemu in plaho sem ga vprašal, zakaj se je bil včeraj naenkrat užalostil.

Nekaj časa je molčal in kadil venomer pipo, nato pa je pričel praviti:

»Bilo je pred petintridesetimi leti, štel sem takrat ravno petnajst let. Večji sem že bil od tebe. Doma sem bil pri stariših tam nekje na Gorenjskem. Moj oče je bil trden kmet; imel je obširno posestvo, desetero

tisoč ljudi in še več bere te knjige. Klerikalizem se vceplja najširšim slojem potom Mohorjeve družbe. Poglejte le letošnji koledar, bojevit je, svest si svojega vpliva in svojega pomena. Naj li bo še naprej tako? Predlagamo naprednim slovenskim krogom: naj se osnuje Ljudska tiskovna druga, ki naj za dve kroni izdaja prav tako po tri do štiri lepe in dobre knjige v naprednem duhu. Proti »Družbi sv. Mohorja« — družbo reš kulturno, tako da bo pariran vpliv klerikalizma. — Kdor dosedaj še ni razumel, kaj je liberalizem in kakšno nevarnost da pomeni za Slovence, naj še enkrat prebere zgorajšnjo notico in jo dobro premisli. Liberalci bi pač vse, kar so duševni velikani ustvarili, radi razdrli. To je vse njihovo kulturno delo! Pri njih je to, kar imenujemo drugi: lepo, dobro, vzvišeno, idealno — klerikalizem. Po njihovem mednarodno-liberalnem mnenju bodo Slovenci le tedaj srečni in močni, če bodo brezverci. Da bi se teh narodnih pijavk otresli vsaj tisti, ki slovenski narod odkritosrčno ljubijo in mu hočejo služiti!

Umrl je učitelj v Vrbi ob Vrbskem jezeru Anton Pirker v Ormožu na Štajerskem, star šele 28 let. Mrliča so prepeljali v Celovec.

Veliko predpustno veselico v Celovcu priredi v sredo, dne 7. februarja v veliki dvorani hotela Trabesingar »Narodna Čitalnica v Celovcu«. Spored: 1. Rado Murnik: »Bucek v strahu«. Šaljiva igra v enem dejanju. 2. Petje. Nastopi moški sekstet »Narodne Čitalnice«. 3. Ples in prosta zabava. Pri plesu svira vojaška godba c. in kr. pešpolka v Celovcu. Začetek ob 8. uri zvečer. Vstopnina za osebo 1 K. — Veselica obeta mnogobrojen obisk. Posebno se želi obiskovalcev v narodnih nošah.

Zmaga pri občinskih volitvah v Vernbergu. Pri zopetnih občinskih volitvah v tretjem razredu v Vernbergu je naša stranak sijajno zmagala. Naših glasov je bilo 183, nasprotnih le 88. To imajo nasprotniki od svoje pritožbe. Najprej so hoteli pri volitvah slepariti in potem so se zaradi svojih sleparij pritožili, da je bila volitev v tretjem razredu ovržena. Slava zavednim volilcem!

Akademija slovenskih bogoslovcev v Celovcu je štela v prvem tečaju šolskega leta 1911/12 24 članov, in sicer 23 Slovencev in 1 Poljaka. Akademijskih ur je bilo 10, in sicer so bili govori sledeči: Tov. Wölfel: Stališče Cerkve do šole; tov. Kusterle: Ima li takozvana moderna omikana družba kak vzrok jeziti se nad prevratnimi željami socialistov?; tov. Zulechner: Zatirajmo slabi tisk in razširjajmo dobrega!; tov. Verhnjak: Idealizem in človeštvo; tov. Božič: Organizacije s posebnim oziranjem na Koroško; tov. Viternik: Današnja draginja s posebnim oziranjem na razmerje kmeta do delavca in

glav živine. Poleg mene sta bila še dva brata in ena sestra, vsi starejši od mene. Materne nismo imeli več. Živeli smo zadovoljno in srečno.

Zadela nas je naenkrat nesreča, vsled katere smo postali čez noč berači, brez strehe. Prišla je huda ura, strela je udarila v hišo in pogorelo je vse poslopje do tal; živino smo komaj rešili in nekaj obleke. Stali smo v dežju brez živeža, brez strehe. Dobri sosede so nam toliko pripomogli, da smo pričeli zopet staviti novo hišo. Pripeljali so nam kamenja, opeke, peska toliko, da je bilo dovolj. Zidanje je šlo hitro izpod rok, ker dobre roke so nam bile vedno na pomoč. Samo lesa je še manjkalo za podstrešje.

Nekega dne, bilo je to ravno na neko sredo, in nikdar ne bom pozabil, smo šli z očetom v gozd sekati smreke. Doma je ostal starejši brat in sestra pri delavcih, dč, drugi brat, jaz in še trije drugi tesarji smo pa šli v gozd.

Bilo je takoj pri prvi smreki, katero sta požgovala oče in brat. Smreka je stala na skali, bila je visoka, debela in gladka.

Oče je stal z eno nogo oprt ob nek grm, z drugo je pa klečal na skali.

Komaj sta zažagala čez polovico v deblo, kar je prihrul hud vihar, močan zračni tok; ker je stala smreka na skali ravno v neki grapi, stala je čisto sama, zamajal je smreko vihar, zavrtel jo in jo podrl. Z velikanskim hruščem je padla po grapi,

tovarnarja; tov. Kandut: Liberalizem in socialno vprašanje; tov. Malej: Skrb za šoli odraslo mladino, posebno v izobraževalnih društvi; tov. Thaler: Duhovnik in socialno vprašanje; tov. Gril: Zgodovinske pravice Avstrije do Balkana; tov. Vrečko: Nemška liberalna obrambna društva in Slovenci; tov. Rauter: Važnost starostnega zavarovanja kmečkega ljudstva; tov. Kuchling: Slomškove zasluge za slovenski narod; tov. Mlinar: Med ljudsko šolo in vojašnico; tov. Muri: O. Moravskega Lemanski večeri; tov. Sadolšek: Ženska v zgodovini človeštva; tov. Remic: Naše šolstvo. — Vsako uro sta skrbela za veselo razpoloženje pevski oziroma tamburaški zbor. Društveni konzulent je bil i letos g. prelat dr. Martin Ehrlich, ki je z velikim veseljem prihajal v našo sredo in nam dajal dobre nauke in nasvete. Bodi mu na tem mestu izrečeno iskrena hvala!

Nemškonacionalni panama v deželnem dvorcu. Pred nekaj dnevi se je po Celovcu bliskoma raznesla novica, da je izginil Karl Dorner, predstojnik deželnih pisarn v Celovcu. Poneveril je velikanske vsote deželnega denarja in pobegnul. Okoli 50.000 si je prisleparil s ponarejenim poštnim pečatom. Govori se o marsičem, toda kaj je na govoricah resnice in kaj ne, je težko dognati, ker so nemškimi nacionalcem, ki nobenega družega ne pustijo blizu v deželni upravi, usta sedaj zalimana. Sedaj bi bile namestu besede dr. Waldnerja, ki jih je govoril v deželnem zboru za časa poloma centralne kase: Celu resnico hočemo izvedeti! Kaj poreče na ta škandal, ki se je dogajal v istem času, ko so imeli nacionalci polna usta zaradi nemške centralkase, dr. A. Lemisch, ki se je izrazil, da se mora tisti škandal zasledovati do korenine? — »Štajerc«, kaj porečeš nato, boš sedaj tudi tako lagal, kakor za časa poloma centralkase?

Za mladeniško knjižnico so darovali: Čč. gg. Fr. Satter 5 K, Val. Schüttelkopf 4 K, Iv. Schuster 6 K, Val. Mörtl 5 K, Jan. Volavčnik 4 K, Franjo Mikula 1 K, Fr. Mikl 10 K, Sim. Greiner 5 K, Martin Krejči 5 K, Josip Rozman 5 K, Jos. Fritz 8 K. Iskrena hvala! Prosimo še nadaljnjih podpor, ker potreba je velika!

Mladinoljubi! One čč. gg., ki še sedaj niso odgovorili na pismo, prosimo uljudno, naj to kmalu store, ker poročilo potrebuje. — Odsek.

Velika surovost. Kdor čita »Štajerca«, mora posuroveti. 3. številka je prinesla sledečo, za ženstvo hudo žaljivo notico: »Krave in babe. Krave so začele babe posnemati. Vsak dan se čuje, da je porodila ta ali ona ženska dvojčke ali trojčke. Zdaj pa je vrgla neka krava kmetu Wierer v Chudivi tri teleta. Pravijo, da je kmet bolj vesel, nego očetje človeških trojčkov. Da bi v tem oziru le krave babe posnemale . . .«

zvrnila se je v ravno nasprotno stran kakor so jo mislili podreti. Zaprl sem oči, ker nisem mogel gledati groze, ki se je godila pred mojimi očmi. Še sem videl, kako se je zavrtela mogočna smreka in padala na očeta . . .

Upal si nisem pogledati na grozno mesto. Z grozo sem se ojunčil in zagledal sem ležati smreko po tleh, in pod njo zmečkanega očeta . . .

Bil je grozen pogled!

Oče je bil padel na skalo in čezenj drevo; pretrgalo ga je na dvoje, kakor da bi ga prerezal stroj. Deblo ga je bilo pritisnilo na oster skalni rob. Vsa skala je bila krvava . . .

Brat je kar strmel in ni se zavedel nikdar več. Revež je zblaznel . . .

Z ostalimi delavci smo spravili ubitega očeta domov. Žalost je vladala v celi vasi . . .

In kadar grem na ta dan v gozd, vselej vidim pred seboj ono krvavo skalo, na njej polovico trupla mojega očeta; groza me obide in žalosten postanem.

Tako je bilo tudi včeraj. »

In po teh besedah je končal. Obmolknil je, zazrl se je v daljavo, v gozd, kjer je naenkrat izgubil dva svoja draga, očeta in brata.

Pustil sem ga v žalostnem premišljevanju in tudi jaz sem potrč odšel domov . . .

Nobena količkaj poštena žena ne bo takega lista trpela v svoj hiši. Poštene žene, na vojsko proti vašemu sramotilcu!

Ponesrečil se je kolarski učenec Ignac Kuhar v delavnici na Velikovški cesti v Celovcu. Prišel je preblizu transmisiji, ki mu je zlomila roko.

V sanatorij Marija Pomagaj so prepeljali v ponedeljek, 29. prosinca, celovškega stavbenega mojstra Valentina Miklina. Podvreči se bo moral operaciji na slepiču.

Vlak povozil kurjača. Dne 26. prosinca je osebni vlak šte. 25 na celovškem kolo-dvoru povozil kurjača Alojzija Burgerja in ga znatno ranil.

Prijet slepar. V St. Rupertu pri Celovcu je tamošnji redar aretiral v ponedeljek, 29. prosinca, ob poldvanajstih ponoči v Solnogradu rojenega, 28letnega stavbnega risarja Engelberta Schörghoferja, ki je izvršil več sleparij. Izdajal se je za arhitekta in bivšega nadporočnika. Po gostilnah je naredil mnogo dolgov. Osumljen je raznih sleparstev.

Podljubelj. V nedeljo, dne 18. februarja, priredimo v »Domu« veliko veselico. Igrala se bo krasna igra »Padar«, vzeta iz kmečkega življenja ter se vrši v Rožu. Ker je igra edina last našega odra in se bo igrala najbrž samo tukaj, zato se nadejamo prav obilne udeležbe. Na pustno nedeljo torej v Podljubelj!

Ukve. (Prva pomoč po požaru.) Prvi, ki je pogorelcem v Ukvah poslal podporo v znesku 3000 K, je bil naš presvitli cesar. Ta denar je bil že v jeseni razdeljen. Pred Božičem so pa razdelili med pogorce nad 5000 K. Prečastita gospoda domači župnik Jožef Kukačka in dekan Valentin Kraut iz Trbiža sta se seveda veliko trudila, da so zbrali toliko vsoto denarja za uboge pogorce. Bog jim povrni njih trud!

Velikovec. (Politika v šoli.) Ravnatelj tukajšnje meščanske ponemčevalnice p. d. Bürgerschule, g. Bohrer, je prepovedal na nadaljevalni šoli slovenskim vajencem slovenske znake nositi. Ti pa so rekli, če jih prepove tudi nemškimi, potem se vklonijo, sicer pa ne. Tega si pa ta nemški junak, ki se boji samo Boga — a pardon — in slovenskih znakov, sicer pa ničesar na svetu, ni upal storiti; in tako nosijo naši zavedni mladeniči še naprej slovenske znake. — Pri neki drugi priliki je tudi govoril v isti šoli, kaj le hočejo Slovenci v Velikovcu, saj jih je komaj kakih dvajset odstotkov. G. ravnatelj, ali nimate kaj boljšega opraviti v šoli? Ali je šola za politiko? Kedo hujska? Ali domačini Slovenci, ali tukaj nastavljeni Nemci? Šolske oblasti, odprite oči!

Pliberk. (Dopisunu »štince« v prevdarek.) Pred kratkim so »štince« pisale, da so radovedne, kako bo postopala politična oblast pri razdelitvi nekaterih gostilniških koncesij, ki se imajo v kratkem oddati. Bojijo se namreč, da bi ne dobili nekateri Slovenci, ki so postali lastniki gostiln, koncesij. Svetovali bi dopisunu »štince«, da bi spravil svoje skromne mogućane v puhli buči nekoliko v red in si, kadar bo popolnoma trezen, celo stvar bolj prevdaril. Dokler pa njegova butica, ki je bržkone nemčurška, kar sklepamo iz patentirane neumnosti, ne bo v stanu trezno misliti, povemo mu svoje misli. Te so: prvič »štince« in njih dopisuni so najmanj poklicani politični oblasti namigovati ali jo opozarjati, kako naj postopa pri razdelitvi koncesij. Drugič se čutimo Slovenci v Pliberku in okolici na popolnoma domačih tleh, na zemlji, ki so jo zasedli naši očetje pred 1400 leti, na zemlji, ki so jo obdelovali in branili proti vsem mogočim sovražnikom, z eno besedo na domači lastni slovenski zemlji, na kateri si ne pustimo od nobenega pritepenca kaj ukazovati. Tretjič: Pliberk ni bil in tudi ne bo nemško mesto. Priznamo, da prebiva tudi v Pliberku nekaj Nemcev, pravih pristnih Nemcev, pa zaradi enega tucata Nemcev Pliberk še ni nemško mesto. Velik del prebivalcev bi se tudi rad štel k Nemcem, ali mi jih nikdar ne moremo prištevati k njim, ker jih poznamo in dobro vemo, da niso in tudi ne morejo biti. Slovenci imenujemo te ljudi nemčurje ali nemškutarje; to so ljudje, ki so iz dobičkarije ali nezavednosti odpadli od svojih sorojakov, to so odpadniki, hlapci in kužeki nemškutarjskih uradnikov in učite-

ljev, katerih prva naloga je ustvarjati rod neznačajnih odpadnikov. Nemec Adolf Bartel imenuje v »Deutschsoziale Blätter« ljudi »Lumpen«. Četrtič hočemo imeti Slovenci mesta in okolice v mestu slovenske gostilne in slovenske trgovine, kajti nočemo biti neumna teleta, o katerih se reče: Die allergrößten Kälber wählen ihre Metzger selber. (Največja teleta si sama vogger selber. (Največja teleta si sama vogger svoje mesarje.) Mi smo si v svesti, da so meščani od okolice odvisni in da samo od okoličanov živijo. Če ni vse to popolnoma resnica, podaj dopisunček v »štímcáh« popolnejšo nemško resnico ali pa vsaj nemško odgovori, če se res pravi: »Deutsch reden heißt wahr reden!«

Glavni dobiček 200.000 kron. Dne 15. februarja 1912 je na Dunaju zrebanje 41. državne loterije za civilnodobrodne namene. Načrt zrebanja izkazuje 21.146 dobitkov v skupnem znesku 625.000 kron, med njimi glavni dobiček za 200.000 K, nadalje dobitki po 50.000, 30.000 K itd. Vsi dobitki se izplačajo v gotovini. Srečke po K 4— se dobivajo v tobačnih trafikah, loterijskih kolekturah, menjalnicah, pri poštinih in davčnih uradih itd.

Slovensko katoliško izobraževalno društvo »Straža« na Dunaju, je imelo dne 14. januarja t. l. občni zbor, na katerem je bil sledeči odbor izvoljen: Predsednik: g. Iv. Kvas; podpredsednik: g. Frančišek Vrhovnik; tajnik: g. Ivan Prijatelj; namestnik: g. Ivan Oražem; knjižničar: g. Anton Resman; blagajnik: g. Josip Kralj; namestnik: g. Feliks Kodela; revizorja: gg. Matija Borovnica in Martin Marinč. — Dne 21. januarja je priredilo društvo plesni venček, ki se je prav dobro obnesel. Na Svečnico, 2. februarja pa priredi »Straža« večji zabavni večer s petjem in igro »Domen« v češkem Narodnem domu, XV., Turnergasse 9.

Zahvala Podpisani se vsem sosedom in drugim dobrotnikom za stavbni les, kar so mi ga podarili, krmo in žito najpriserčneje zahvaljujem, s katerim so mi priskočili na pomoč, ko sem 24. velikega srpana pogorel. Bog Vam stotero povrni! — V Goselnivasi, dne 28. prosinca 1912. — Fl. Rigl p. d. Vednik.

Vogrče. V nedeljo, dne 11. svečana, se vrši popoldne po blagoslovu pri »Škofu«, občni zbor našega izobraževalnega društva s primernim govorom in igro »Boj za doto«. Prijatelji društva! Tedaj vsi k »Škofu! — Odbor.

Šmarjeta pri Velikovcu. (Živinska kuga) je v naši občini napravila občutno škodo, posebno pa, ker kmetje ne morejo lahko prodati svoje živine. Vse zdihuje in težko pričakuje, da bi bili spet odprti sejmi. V naši občini ni več kuge. Nastala je pa menda onstran Velikovca v št. Petru. Deželna vlada bi prav storila in kmetu zelo pomagala, če bi sedaj dovolila sejme vsaj za tiste občine, ki so kuge proste. Nekaj takega smo brali v nekem štajerskem listu, da se je tudi tam sejem dovolil za posamezne občine, v katerih ni bilo kuge. Sedaj pa je hudo za kmeta, dobro pa za mesarje, ki prihaja doma čakajo na prodajalce, ki prihajajo ponujati jim živino.

Pliberk. (Cena na političnem trgu.) Kako ceno imajo nemčurji — bi radi vedeli tukajšnji Slovenci. V zadnjem času namreč, posebno pri državnozbornskih volitvah, se je razvil živahen promet, pri katerem je igrala menda »Sürmarka« vlogo kupca, razni neznačajni nemčurčki pa vlogo prodajalca. Predmet kupčije pa so bili prodajalci sami. Ker je bil promet živahen in predmet kupčije interesanten, ker so prodajalci same sebe prodajali za kovani papirnati denar, vprašamo pliberške sürmarkine agente, koliko stane ena taka prodana duša in kdaj ima najvišjo ceno; nahaja se menda v Pliberku še precej odpadkov za »Südmarkin« trg v raznih magacinih.

Libuče. (Nekaj zabavnega in resnega za predpust.) Predpust je tukaj. Zvesti starim tradicijam uganjajo ljudje razne predpustne burke in tudi ženijo se. Tako se je med drugimi poročil tudi »Ižepl Gregar«, po domače Gregor Glavar, bodoči tesarski mojster v Libučah. Ker je navada, da ljudje o človeku tedaj, ko se ženi, ali umrje, največ govori, bodi tudi nam dovoljeno, da Ižeplega Gregarja malo preresetamo. Ižepl Gregar ali Gregor Glavar je znan kot nemčurjev in raznih slovenskih izdajalcev poglavar in ima nalogo od nemškega Volksrata, da uganja v vedno slovenskih Libučah nemčurško politiko. Kot

nositelj germanskih idej se je posebno skazal pri zadnjih državnozbornskih volitvah. Stariši njegovi, posebno že umrla mati, pa sta bila Slovenca, kar nam je po vseh Libučah dobro znano, posebno mati je bila verna in zavedna Slovenka, ki se ni nikjer in nikoli sramovala slovenske govornice. Tudi sestre, sploh cela družina do Gregarja je vpisala pri zadnjem ljudskem štetju slovensčino kot občevalni jezik. Gregar pa si je dal po vplivu pliberških posilnemcev operirati svoj jezik in menda tudi možgane, ker je mislil, da postane »reinrassig deutsch«, pa žalibog postal je samo nemčur-izdajalec svojih sorojakov, in kako se z izdajalci ravna, to bomo menda zapopadli. Izdajalca ali desertera pri vojaki navadno ustrelijo, ker pa mi ne ravnamo tako strogo, kakor se ravna pri vojaki, hočemo mu priznati, samo paziti moramo, da nas ne bo preveč skubil, posebno sedaj, ko baje misli prevzeti Hrustovo gostilno. Pustimo ga pa bratiti se s svojimi pliberškimi somišljeniki. Sploh je živa potreba, da vzdramimo Libučke iz mrtvila in se zavemo, da smo Slovenci, kar so bili naši očetje že stoletja. Bodimo jim vredni nasledniki, branimo Libučam slovensko lice!

Št. Jakob v Rožu. § 19. tem. zakonov naše c. in kr. avstrijske države in uradniki naše c. kr. avstrijske pošte. — Dne 5. januarja 1912 je v Celovcu bilo oddano na pošti pismo s črnilom pisanim in lahko čitljivim naslovom: »Častiti gospod Ražun, župnik v št. Jakobu v Rožu. Pošta št. Jakob v Rožu na Koroškem.« Pa glej našo slovensko enakopravnost pri c. kr. pošti na Koroškem: označeno pismo je moralo nazaj v Celovec, kajti nek c. kr. poštni uradnik je pri označbi pošte prečital »St. Jakob« in je pripisal: »retour Klagenfurt 2 — Wenden.« Na zadnji strani: »ohne nähere Adresse unbekannt.« Podpis: »Alf.«

V Celovec je pismo prišlo 2. januarja 1912, kar potrjuje poštni pečat, in je tam dobilo ta-le passaporto: »Župnik Ražun heisst Pfarrer Ražun, seit 1898 Pfarrer in St. Jakob.« Šele sedaj je bilo pismo dovolj natančno naslovljeno in je 12. januarja 1912 srečno prišlo v moje roke.

Danes 22. januarja 1912 mi je bilo dostavljeno pismo s sledečim naslovom: »Sr. Hochwürden Herrn Marty župnik v št. Jakobu i Ober . . . Krain.« Uradnikova roka je samo črtala besedo Krain ter je k Ober pripisala Rosenthal, in pismo je imelo zadostno »Nähere Adresse«. Zakaj? — Ker je vsaj nekoliko dišalo po na Koroškem edino enakopravni nemščini!

Kaj si hočemo, ko se je zgoraj omenjeni § 19. temeljnih zakonov naše c. in kr. avstrijske države z Dunaja grede na Koroško izpremenil tako, da se pri nas glasi: »Za vse c. kr. urade na Koroškem je edino le c. kr. nemščina veljaven uradni jezik« — in ko ga menda ni nikogar, ki bi mogel naše koroške c. kr. uradnike in c. kr. urade prisiliti, da bi i oni izpolnjevali postavbe c. in kr. avstrijske države — Matej Ražun, župnik v št. Jakobu v Rožu.

Sele, dne 21. januarja 1912. Danes se je ustanovilo pri nas slovensko kat. izobraževalno društvo »Planina«. Kot navadno so Sele kot en mož bile na planu. Selane posebno hvaliti, bi se reklo, žaliti jih. Po zdravju č. g. župnika Lenasija je govoril podpredsednik Slov. kršč. soc. zveze o potrebi društev. Govoril je tudi vrtnar gosp. Krigl iz Celovca. Med nami vstajajo novi govorniški talenti. Živelo novo društvo, krepko naprej »Planina«!

Velikovec. (Sam si mo krivi), da smo propadli pri zadnjih volitvah v cenilno komisijo za osebno dohodarino, ker je došlo nad 30 nefrankovanih pisem z glasovnicami, ki so vsled tega bile neveljavne. Na dotičnih poverilnicah vendar natančno stoji pripomba: »Nefrankovane ali nezadostno frankovane pošiljatve z glasovnicami so neveljavne.« Uradno pošiljati glasovnice za tako volitev vendar ne gre. Če se komu škoda zdi za 10 vinarjev za pisemsko znamko, naj pa plača davka 10 K več! Po malomarnosti dveh slovenskih županov smo izgubili edinega slovenskega zastopnika v okrajnem šolskem svetu; in ravnotako smo ju sedaj zaigrali. Nasprotniki se nam pa lahko smeja!

Dobrlavas. (Smrtna kosa.) Na dan Sv. Štefana je po dolgi mučni bolezni, pre-

viden s sv. zakramenti zatisnil za vedno oči Franc Lipic p. d. Vižar v Lovankah v 50. letu svoje starosti. Bil je posestnik dveh kmetij, zapušča ženo in tri otroke. Sploh je ta vas vtem oziru zelo nesrečna, kajti gospodarji umirajo v najboljših letih, tako da ima že skoro vsaka druga hiša ženskega gospodarja. Dne 12. t. m. pa je zagrabila bela žena nemudoma pri svojem delu pridnega mizarja in posestnika v Linčivasi Tomaža Cehnerja p. d. Markeca. Prinesel si je žvižgaje in vesel ravno eno desko v delavnico in se lotil dela, kar se naenkrat zgrudi na tla in je takoj izdihnil. Bila sta Lipic in Cehner dobra krščanska, slovenska moža, neustrašena, kadar se je bilo treba potegniti za narodne pravice, posebno ob volitvah. Dne 18. t. m. pa smo pokopali Gašperja Kumerja p. d. Žerjava v Dobrlivasi; umrl je tudi nagloma. Dopoldne dne 16. t. m. je še delal, popoldne istega dne pa so ga položili že na mrvaški oder. Bil je okoli 70 let star, priden, varčen, miroljuben in krščanski mož. Nagle, neprevidene smrti reši nas, o Gospod. Naj v miru počivajo!

Nova vas pri Podravljah. (Pogreb.) Prežalostno so peli podraveljski zvonovi, ko smo nesli minuli petek dne 26. m. m. k večnemu počitku prerano umrlo Marijo Truppe p. d. Gregorčinjo v Novi vasi, mater č. g. Andreja Truppeja, sedaj kaplana v Železni Kapli. Gotovo že dolgo podraveljsko pokopališče ni zbralo med svojim obzidjem toliko ljudi, kakor ta dan. Od vseh strani skočidske župnije in tudi od sosednjih krajev so prihiteli pogrebci do doma rajne matere, od koder se je nato pomikal veličastni mrtvaški sprevod, katerega je vodil domači župnik, č. g. A. Gabron ob asistenci dveh duhovnov, proti podraveljski podružnici, kjer smo izročili truplo rajnice hladni zemlji. Ob grobu se je spominjal umrle v lepih besedah domači gospod župnik. Rajna je bolehalo že dolgo časa in zadnja dva meseca ni mogla zapustiti postelje. Dosegla je starost 51 let. Da bi ji bila zemljica lahka! — Bridko je, izgubiti zvestega prijatelja, bridkejše še, izgubiti ljubečo mater. Prijatelja lahko dobiš drugega, matere pa ne, ker imaš samo eno. Naj bi zato nebesa tolažila oba sina rajne matere in vse njene sorodnike, posebno pa sina duhovnika, njen uv v zdravju in njeno tolažbo v bolezni in smrti, njenega ljubljenega Andreja! — N. v m. p.!

Kazaze pri Dobrlivasi. (Gospodarski shod.) V skrbah smo bili, ko smo ukrenili vse potrebno za prireditve gospodarsko-poučnega shoda v Kazazah, ali bo napoved takega shoda našla poslušna srca pri naših gospodarjih ali ne. Pa skrb je bila neopravičena! Kajti udeležba je bila nepričakovano obilna. Večina naših kmetov je bila navzoča, pa zlasti tudi mnogo naših fantov, gospodinj in deklet, tako da je bila zborovalna soba natlačeno polna. Tudi gostov iz bližnje soseščine ni manjkalo. In kdo je govoril? Dva govornika-strokovnjaka v gospodarstvu. In kaj sta nam povedala? Mnogo novega, koristnega, potrebnega. O zadrugah za vnovčenje živine, o deželnem kulturnem svetu, o različnih pasmah pri živini in o konjih, o zadnjem štetju živine, o dvojnem krmiljenju, molži, nastiljanju, ureditvi hlevov, gnojničnih jamah, snaženja živine, živinskih boleznih in njih zdravljenju, gnojenju travnikov, umetnih gnojil, izreži telet in zadrugnih pašnikov. Govornikoma se je videlo pri vsaki besedi, da sta v teh rečeh izborna poučena. Pozabila tudi nista, kako naj bodo naše šole na kmetih urejene. Tri ure skoraj je trajal shod, pa nam ni bilo dolgčas. Saj sta znala govornika, zlasti g. Poljanec, tudi za smeh marsikatero povedati. Hvala jima za vse!

Deželni zbor koroški.

IX. seja, 25. prosinca 1911.

Deželni zbor odkloni prošnjo občine Möllbrücken, da se v Möllbrücken sistemizira živinozdravniško mesto.

Most v Podravljah.

Deželni odbor predlaga, naj se prošnja za subvencioniranje podraveljskega mostu ne ugodi, ker most ni posebno potreben in bi zadostoval za prevoz brod. Poprava mostu bi stala 5000 K in bi se deželi ne izplačala. Če pa prevzame most občina in je voljna pokriti stroške za vzdrževanje po konkurenci, obstoječi iz dežele in interesiranih

občin, bi bila dežela pripravljena za gotov prispevek. Država bi morala prispevati 70 odstotkov. Med interesenti je tudi državna železnica. Predlog deželnega odbora je bil izročen stavbnemu odseku.

XI. seja, 26. prosinca 1911.

Stavbnemu odseku se izročijo predlogi deželnega odbora: Za regulacijo Ukve, proračunjene na 37.000 K, prispeva dežela 3000 K, za uravnavo potoka Kozjak v Rikarjivasi, občina Podkloster 1000 K (k potrebnosti 10.000 K). Za regulacijo hudournikov v Leški dolini obljubi dežela k potrebnosti 260.000 K 20odstotni prispevek. Glede leta 1910 zgrajene ceste iz Vovber na Djekše, predlaga deželni odbor, da se jo sprejme med subvencionirane ceste (s 400 K na leto). Ceste v Knežo ne priporoča graditi.

Sodelovanje občin pri deželni zavarovalnici proti požarom.

Poročevalec dr. A. Lemisch poroča o predlogu finančnega odseka glede sodelovanja občin pri deželni zavarovalnici zavodu proti požarom. Tozadevni zakonski načrt nalaga (§ 1.) vsem občinam v deželi, izvzemši Celovec, dolžnost, podpirati zavarovalnico v svojem obsegu, na sledeči način: 1. na ukaz deželnega odbora prevzeti vodstvo poslov za zavarovalnico; 2. od članov zavoda pobirati podpisane zavarovalne premije in jih zavodu odrajavati; 3. z zavodom sklenjene zavarovalne pogodbe pregledovati; 4. na zahtevo poizvedovati o manjših škodah, ki so jih trpele zavarovane stavbe in premičnine vsled požara. § 2. Občine dobijo za trud odškodnino, ki jo določa deželni odbor. Poročevalec dr. Art. Lemisch poroča, da so slednji čas razne občine poslovanje za zavarovalnico zavrnilo. Na Solnograškem in Tirolskem so iz enakih vzrokov uvedli sličen zakon. Dr. Waldner se pritožuje, da je o tej zakonski predlogi sklepal finančni odsek, čeravno je izredne važnosti za upravni odsek in predlaga, da se izroči predlog še pravnemu odseku v obravnavanje, kar zbornica sprejme. Posl. Walcher govori zoper predlog, češ da je zoper osebno svobodo in pomeni novo breme, od katerega deželna zavarovalnica ne bo mnogo imela. Če se bo župane sililo, ne bodo v vnuem delovali za zavarovalnico; prisiljena reč še nikdar ni bila kaj prida. Posl. Grafenauer izrazi svoje prepričanje, da bo večina predlog sprejela, izreče se pa ostro zoper predlog. Župani so z delom itak preobloženi in vlada in deželni odbor jih smatrata kot nekak automat, okr. glavarstva in davkarija pa kot nekake podložne osebe. Posebno pa bodo temu predlogu nasprotovali še slovenski župani, ki pač nimajo nobenega vzroka, olajševati delo deželni odboru, ki slovenskim županom vrača slovenske predloge in jim ne gre na roke.

XII. seja, 30. prosinca 1912.

Dr. Angerer in dr. Waldner v laseh.

Poslanec Angerer utemeljuje svoj predlog, da se naj zopet priznava šolskim vodstvom in župnim uradom poštne prosto dopošiljevanje knjig od državnih študijskih knjižnic in imenuje odpravo tega privilegija leta 1905. naskok na kulturo. Huđuje se nad državo, da je v Ljubljani ustanovila slovensko obrtno šolo in apelira na koroške državne poslance, da izposlušajo enako šolo za Koroško. (Poslanec dr. Waldner z medkljici burno protestira zoper izjavo dr. Angererja in jo imenuje skriven napad na državnozbornsko delegacijo.) Dr. Waldner imenuje trditev dr. Angererja, da se državni poslanci koroški niso brigali, da dobi koroška »Studienbibliothek« novo poslopje »napačno« podtikanje. Trikrat se je govornik zavzel za to zadevo; če pa dr. Angerer meni, da sploh ničesar ne obstoji, kar ni v njegovih časniki, ga govornik odločno zavrača. Deželni predsednik Hein opozarja, da zadeva spada v državni zbor. Dr. Angerer popravlja svoje izraze, češ, da ni hotel napadati, povdarja pa, da sodi politiko po uspehih. Predlog se izroči šolskemu odseku.

Pri predlogu dr. Angererja, država naj prevzame c. kr. okrajne šolske nad-

zornike v državno službo, se vnovič vname ostro debata. Dr. Angerer očita centralni vladi, da je v tej zadevi prej ugodila tirolski deželi kakor koroški, čeravno slednja za šolstvo mnogo več žrtvuje. Dr. Waldner užaljeno konstatira, da je pred enim letom v tej zadevi govoril z naučnim ministrom, ki mu je obljubil, ustreči tej želji koroške dežele. Poslanec Walcher odobrava predlog; želi, da bi se država malo bolj pobrigala za želje ljudstva v šolstvu in tudi za šole začela nekaj prispevati, obžaluje pa napad dr. Angererja na Tirolsko, češ, da s tem Angerer ne bo ničesar dosegel. Tirolci so bili pač bolj pametni in so celo z manjšimi stroški dosegli več uspehov kakor Korošci. (Dr. Waldner: Dokaz!) Walcher: Na Tirolskem je percentuelno manj analfabetov kakor na Koroškem. Deželni predsednik Hein izjavi, da se je vlada že lotila vprašanja glede podržavljenja okrajnih šolskih nadzornikov. Dr. Angerer še enkrat povzame besedo in ponavlja prejšnja izvajanja. Posl. Poltnig se huđuje nad Angererjem, češ, da brez potrebe zapravlja dragoceni čas, Angerer mu ostro dgovarja, dr. Waldner pa sklepa roke in s klicem: »Fürchterlich!« (strašno!) zapusti dvorano. Predlog se odkaže šolskemu odseku.

Sprejme se predlog fin. odseka glede računskega zaključka za leto 1910. brez večje debate.

Žalostno stanje Koroške.

Poslanec dr. Steinwender je poročal o predlogu fin. odseka glede računskega zaključka za leto 1910 in je pokazal fin. položaj dežele v zelo slabi luči. Leta 1910. je potrebovala dežela 6,306.418 K 2 v, pokrila je pa samo 5,621.741 K 4 v, torej ima primanjkljaja 684.676 K 53 v in to velja samo o čistih realnih dohodkih in izdatkih v letu 1910. Celotno premoženje dežele se je zmanjšalo namreč za 1,272.127 K 54 v in sicer so izgubili na vrednosti vrednostni popirji za 271.765 K 81 v, posestna vrednost se je zmanjšala za 177.200 K in pasivni zaostanki so se pomnožili za 865.959 K 32 v. V celoti znaša vsota pasivnih zaostankov nad aktivnimi 1,872.188 K 21 v.

Dr. Steinwender povdarja, da je spravilo deželo v dolgove predvsem šolstvo; ostro govori proti nepotrebnim paralelkam na meščanskih šolah. Primanjkljaj bi bil seveda še mnogo večji, če bi ne bili povišali deželnih naklad. Predvsem, pravi govornik, je pahnilo deželo v dolgove pomnoževanje učiteljstva in zvišanje plač; na ljudskih in meščanskih šolah se je število učiteljev pomnožilo za 1200 oseb. Referent je sestavil tudi pregledno tabelo o realnih čistih dohodkih in izdatkih od leta 1890 do leta 1910 po računskih zaključkih in za leto 1911 in 1912 po proračunih. Iz te tabele povzamemo, da je imela dežela leta 1890 dohodkov 2,245.635 K 96 v in izdatkov 2,104.369 K, torej prebitka 141.266 K 2 v. L. 1910 pa ima v letnem proračunu 684.676 primanjkljaja. Proračun za leto 1912. pa kaže celo 861.390 K primanjkljaja. Zato opominja poročevalec k varčevanju.

Tabela o šolskih potrebščinah izkazuje, da je izdala dežela za šolstvo leta 1872 celih 425.263 K; ta vsota je redno naraščala in l. 1892. znašala 896.375 K, leta 1902 pa že 1,445.203 K, in po proračunih za leto 1911 že vsoto 2,569.445 K, za l. 1912 pa celo že 2,726.111 K. Toliko denarja bodo požrle v letu 1912 ljudske in meščanske šole na Koroškem, ki vsled sedanjega sistema, ki kriči v nebo, Slovencem ne donajajo samo koristi, kakor bi morale, ampak nam v narodnem in gospodarskem oziru napravljajo neizmerno mnogo škode.

Politične vesti.

Boj za beljaški mandat.

Boj za beljaški državnozbornski mandat, ki je postal prost vsled smrti posl. Rieseja, bo zelo vroč. Dr. Angerer, znan »los vom Rom«-hujskač, verski odpadnik in strasten sovražnik katoliške cerkve, se v družbi z nekim inženirjem Schnellerjem že prav pridno pripravlja. Ker bi poleg uradništva potreboval tudi kmečke glasove, je v torek, 30. prosinca, v deželni zboru govoril toliko za zbornico, kakor »skoz okno« za vo-

lilce. Koga bodo postavili za kandidata socialni demokrati, še ni znano. Sliši se, da mislijo na Schatzmayerja in na Elderscha iz Češkega, ki je strokovnjak v vprašanju socialnega zavarovanja in si ga socialnodemokratska stranka želi v državni zbor. Pri zadnjih volitvah je namreč propadel.

Zarota v Črnigori.

V Črnigori je zasledila policija močno zaroto, ki namerava družino črnogorskega kralja pregnati iz Črnogore in Črnogoro izpremeniti v republiko. Uvedli so strogo preiskavo, ki je dognala, da so novo revolucionarno stranko ustanovili v Belgradu Črnogorci, ki bivajo v Parizu. Jedro zarote pa tvorijo črnogorski izseljenci v Ameriki, ki so poslali republikancem v Belgradu 1 milijon frankov. Črnogorski vojni in notranji minister sta ukazala, da se mora meja strogo zastražiti.

Kranjski deželni zbor.

Slovenska Ljudska Stranka, ki tvori večino v kranjskem deželni zboru, je razveljavila izvolitev poslancev Ribnikarja in profesorja Reisnerja. Utemeljevala je ta svoj korak s tem, da so bile volitve protizakonite in torej neveljavne, ker so v Ljubljani smeli voliti samo v Ljubljani bivajoči davkoplačevalci, izven mesta stanujoči pa ne, kar se je zgodilo edinole v Ljubljani, ne pa po deželi.

Hrvatski sabor razpuščen.

Komaj so se šele vršile volitve za hrvatski sabor, bodo imeli na Hrvatskem že nove volitve. Vlada je doživela pri zadnjih volitvah grozovit poraz. Ban Tomašić je vsled tega odstopil in njegov nič boljši naslednik pl. Čuvaj je sabor razpustil. Nove volitve so že razpisane. Ta vest je iznenadila vso javnost. Vlada hoče nastopiti pri volitvah menda še z večjo silo, kakor jo je uporabljala pri zadnjih volitvah. Takoj ko so »Narodne Novine« objavile kraljev reskript o razpustu, je policija aretirala v Zagrebu voditelja kmečke stranke Stjepana Radića. Cela vrsta listov, ki so nastopili proti vladi, je bila zaplenjena.

Lahi o Avstriji.

Goriški »Novi Čas« poroča od beneške meje: Kako prav ima baron Fuchs, ki je 11. januarja v Solnogradu na shodu svojih volilcev naglašal, da je ljudstvo v Italiji sovražno Avstriji, priča sledeč dogodek. Neki mož iz Italije je prišel po opravih k nam čez mejo, kjer se je v svojem sovraštvu do Avstrije izrazil: »Ko končamo vojsko v Tripolisu, niti bajonetov ne obrišemo, ampak s krvavimi bajoneti pridemo nad vas.« Da je na to kruto žaljenje moral bežati, je razumljivo, in le naši potrpežljivosti se ima zahvaliti, da je odnesel zdrave pete čez mejo.

Laško-turška vojska.

Lahi v Tripolitanijski nimajo posebne sreče. S svojimi vojskovodji postajajo vedno bolj nezadovoljni. Listi poročajo celo, da bo poveljnik laške armade odpoklican in prevzame poveljstvo nekdo drug. Na morju križarijo laške vojne ladje, da ne bi Turki dobili po morju streliva in turških poveljnikov. Zato so zaplenili dve francoski ladji »Monoubi« in »Savignano«, ker so sumili, da se na njih nahajajo turški častniki. Francozi so bili zaraditega zelo razburjeni in so vsled tega dogodka dne 27. prosinca odpluli iz Toulona dve križarki z več torpedovkami. Sodijo, da so te ladje odplule v tripolitansko vodovje. Tudi Lloydov parnik »Bregenz« je laška križarka »Vulturno« ustavila pred Suezom. Spor med Francosko in Laško je že poravnal.

Društveno gibanje.

Socialni kurz v Celovcu.

Dne 12. in 13. februarja se vrši v Celovcu v mali dvorani hotela Trabesinger socialni tečaj. Priredi ga slovenska krščanskaocialna zveza. Kot vsako leto si nadeja zveza tudi to leto obilno udeležbo. Stroški bodo jako majhni. Za dva dni dvakrat kosilo, dvakrat večerja in enkrat zajtrk in prenočišče bodo udeleženci plačali samo 3 K 50 h. Druge stroške bo poravnala zveza. Načrt za ta socialni tečaj je sledeči: Dne 12. februarja: ob 8. uri:

Vaše zdravje

si ohranite! Oslabelost in bolečine izginejo, Vaše oči, živci, mišice, kite se okrepcajo, spanec ozdravi, Vaše splošno zdravje se zopet utrdi, ako rabite Fellerjev fluid z znamko „Elza-fluid“. Dvanajstorica za poskušnjo 5 K franko. Izdelovatelj samo lekarnar E. V. Feller v Stubici, Elza-trg 67 (Hrv.)

Politična zgodovina zadnjega časa (č. g. Fr. Smodej); ob 10. uri: Nekoliko narodne ekonomije (dr. Ehrlich Lambert); ob 2. uri popoldne: Ljudska higijena (g. dr. Fr. Petek, zdravnik); ob 4. uri: Kako naj skrbimo za slovenski oder na Koroškem. — Na večer nastop udeležencev. — Dne 13. februarja: Ob 8. uri: Knjigovodstvo malega kmeta (dr. Rožič); ob 10. uri: Karteli in trusti (dr. Rožič); ob 2. uri popoldne: Izseljeništvu s posebnim ozirom na Ameriko (č. g. župnik Jurij Trunk); ob 4. uri: Organizacija v Belgiji (č. g. župnik Limpl).

Koroška podružnica Slovenskega Planinskega Društva sklicuje svoj XII. redni občni zbor na dan 14. svečana v Celovcu v hotelu Trabesinger točno ob 8. uri zvečer. Točke dnevnega reda so: 1. Pozdrav načelnika. 2. Poročilo tajnika. 3. Poročilo blagajnika. 4. Razni predlogi in slučajnosti. — Z ozirom na važnost naše edine koroške podružnice S. P. D. vabi odbor vse cenjene člane in prijatelje slovenskih planincev, da se občnega zbora v prav obilnem številu udeležijo. Eno uro pred občnim zborom je odborova seja istotam! — S planinskim pozdravom Franc Grafenauer, načelnik.

Dobrlavas. Tukajšnje izobraževalno društvo priredi na nedeljo, dne 11. svečana, poseben shod za ženske. Moškim vstop tudi ni zabranjen, pač pa vabimo v prvi vrsti na ta važni shod naša dekleta in žene. Torej članice in prijateljice društva, pridite v velikem številu. — Odbor.

Cerkvene vesti.

Prezentirani so: č. g. J. Eicholzer, župnik v Pontablju, na župnijo Breza pri Celovcu; na župnijo Weissbriach č. g. Alojzij Heuserer, provizor istotam; na župnijo Pölling č. g. Anton Hofstätter, provizor istotam; na župnijo Ötting č. g. Anton Kohlmaier, kaplan v št. Vidu ob Glini.

Razpisana je do 1. sušca 1912 župnija Pontablj; patron je verski zaklad.

Za sv. misijone v slovenskih župnijah se z vsó vnemo zavzema Sodalitas Ss. Cordis. Po njenem prizadevanju je izšla od kn. šk. ordinariata na vse slovenske in slovensko-nemške dekanije okrožnica, naj se naznani tekem najkrajšega časa, kdaj se je vršil v posameznih župnijah zadnji misijon. Ohraniti naše ljudstvo verno in pravno zdravo, bodi prvo in temeljno narodno delo. Zato pozdravljamo prizadevanje duhovniške zveze in mu želimo obilno uspeha.

»Sodalitas Ss. Cordis J.«, ima svoj obč. zbor dne 8. svečana v Delavskem domu ob pol 2. uri ter pričakuje obilne udeležbe.

Fant srednje starosti išče službe pri kmetu na deželi v pošten in krščanski družini. Naslov pove upravnistvo Mira št. 5.

Tržne cene v Celovcu

dne 25. prosinca 1912 po uradnem razglasu:

Blago	100 kg				80 litr. (biren)	
	od		do		K	v
	K	v	K	v		
Pšenica	23	87	—	—	14	80
Rž	20	—	21	25	12	54
Ječmen	—	—	—	—	—	—
Ajda	—	—	23	60	11	80
Oves	19	50	21	—	7	—
Proso	—	—	—	—	—	—
Pšeno	—	—	—	—	—	—
Turščica	22	—	23	6	13	6
Leča	—	—	—	—	—	—
Fižola rdeča	—	—	—	—	—	—
Repica (krompir)	—	—	8	88	4	—
Deteljno seme	—	—	—	—	—	—
Seno, sladko	6	—	8	—	—	—
„ kisló	4	—	6	50	—	—
Slama	3	30	4	50	—	—
Zelnate glave po 100 kos.	—	—	—	—	—	—
Repá, ena vreča	—	—	—	—	—	—
Mleko, 1 liter	—	23	—	32	—	—
Smetana, 1 „	—	60	—	1	20	—
Maslo (goveje) . 1 kg	2	80	3	20	—	—
Sur. maslo (putar), 1 „	2	80	3	60	—	—
Slanina (špoh), pov. 1 „	2	20	2	30	—	—
„ sur. 1 „	2	10	2	20	—	—
Svinjska mast . 1 „	2	20	2	40	—	—
Jajca, 1 par	—	18	—	26	—	—
Piščeta, 1 par	2	80	3	60	—	—
Race	—	—	—	—	—	—
Kopuni, 1 par	—	—	—	—	—	—
30 cm drva, trda, 1 m ²	3	—	3	60	—	—
30 „ „ mehka, 1 „	2	60	3	—	—	—

Živina	Počrez	100 kilogr.				Prignalo	Prodalo
		živa		zaklana			
		od	do	od	do		
v kronah							
Konji	—	—	—	—	—	—	—
Biki	—	—	—	—	—	—	—
Voli, pitani	—	—	—	—	—	—	—
„ za vožnjo	—	—	—	—	—	—	—
Junci	—	—	—	—	—	—	—
Krave	—	—	—	—	—	—	—
Telice	—	—	—	—	—	—	—
Svinje, pitane	—	—	140	152	44	44	—
Praseta, plemena	—	—	—	—	—	—	—
Ovce	—	—	—	—	—	—	—

Resna ženitbena ponudba!

Značajan mladenič neomadeževane preteklosti, 28 let star, s stavbinsko izobrazbo in čez 2000 K prihranjenega denarja ter pozneje nekaj dote, se želi seznaniti z varčno gospico katoliškega mišljenja, staro od 24 do 36 let. Želi se vsaj nekaj izobrazbe ter primerno premoženje. Vdova brez otrok ni izključena. Le resne ponudbe s polnim imenom in s sliko se prosijo prijazno pod „Zvest“ na upravnistvo lista „Mir“ št. 5 poslati. Za tajnost se jamči.

Ni primernejšega

načina v dosegu naglega učinkovanja pri revmatičnih, protinskih in nevralgičnih bolečinah kakor tudi pri ozeblinah, nego ga nudi zdravniško toplo priporočeni izdelek, imenovan

Contrheuman.

Lajša in pomiruje bolečine, izsesava otekline na členih, pospešuje njih gibčnost in odstranjuje neprijetno boleče srbenje.

Poprašajte pri svojem zdravniku.

Izdelovatelj in glavna zaloga **B. FRAGNER, lekarna,**
c. kr. dvorni zalagatelj,

PRAGA-III., vogel Nerudove ulice št. 203.
1 škatlica 1 krono.

Proti predplačilu K 1.50 dobi se 1 škatlico }
" " " 5. " " 5 škatlic } franko
" " " 9. " " 10 " }

Pozor na ime izdelka, izdelovatelja in varstveno znamko!

Dobiva se v vseh lekarnah, v Celovcu: »Pri angelu«, Pavel Hauser, Vikt. Hauser, H. Gutt.

Kupujte pri tvrdkah, ki inserirajo v „Miru“!

Ne smete

pozabiti, da se dobi zdravniško priporočeno sredstvo, ki je v zdravniških krogih na najboljšem glasu in pri uporabi uteši in popolnoma odstrani dušljivi kašelj ter se imenuje

Thymomel Scillae.

Izvolite vprašati svojega zdravnika.

Steklenica K 2.20. Po pošti franko proti predplačilu K 2.90. Tri steklenice po pošti franko proti predplačilu K 7.—. Deset steklenic po pošti franko proti predplačilu K 20.—.

Izdelovatelj in glavna zaloga
lekarna B. FRAGNER, c. kr. dvorni dobavitelj,
PRAGA-III., vogel Nerudove ulice št. 203.

Pozor na ime izdelka, izdelovatelja in varstveno znamko!

Dobiva se v večini lekarn, v Celovcu »Pri angelu«, Pavel Hauser, Viktor Hauser, H. Gutt.

Loterijske številke.

Brno, 24. januarja: 47 32 72 75 55
Trst, 27. januarja: 83 49 29 37 48
Linc, 27. januarja: 27 89 3 74 37

Pri nakupu Kathreinerjeve

je paziti na to, da se dobi tudi pravi izvorni zavoj s sliko župnika Kneippa kot varovalno znamko in z imenom Kathreiner. Veliko je malovrednih posnemkov.

Kathreinerjeva
prinese srečo v hišo.

Anton Janežič naznanja v svojem kakor tudi vseh drugih sorodnikov imenu prežalostno vest o smrti svojega ljubljenega očeta, oziroma svaka in strica, gospoda

dr. Valentina Janežiča

c. in kr. nadštabnega zdravnika I. razreda v pok., viteza Franc-Jozefovega reda, imejitelja vojaške zaslužne kolajne „signum laudis“, vojne kolajne in jubilejne spominske kolajne

ki ga je danes ob pol 2. uri zjutraj v 80. letu starosti po dolgi, mučni bolezni, previdnega s sv. zakramenti za umirajoče, poklical Vsemogočni v boljšo večnost.

Pozemeljski ostanki dragega rajnika bodo blagoslovljeni v sredo dne 31. januarja ob pol 3. uri popoldne v hiši žalosti, Pernhartova ulica št. 4, nakar se prepeljejo na mestno pokopališče v Trnjevici v obiteljsko rakev.

Sveta maša zadušnica se bo darovala v četrtek 1. februarja ob 10. uri dopoldne v stolni in župni cerkvi sv. Petra in Pavla.

V Celovcu, dne 29. januarja 1912.

VŽIGALICE
družbe sv. Cirila in Metoda
Zaloga pri Jv. Perdanu v Ljubljani.

**MAL POLOZI DAR
DOMU NA ALTAR!**

Te vžigalice
sov prid družbi sv. Cirila in Metoda
v Ljubljani.

Zahtevajte in kupujte pri vseh trgovcih slovenske

Ciril in Metodove vžigalice

ki so priznane najboljše.

Glavna zaloga pri tvrdki Ivan Perdan v Ljubljani.

VŽIGALICE
družbe sv. Cirila in Metoda
Zaloga pri Jv. Perdanu v Ljubljani.

**MAL POLOZI DAR
DOMU NA ALTAR!**

Te vžigalice
sov prid družbi sv. Cirila in Metoda
v Ljubljani.

Hiša naprodaj

in zemljišče, ki obsega 23 oralov gozda, 10 oralov njiv, 10 oralov travnikov in hišni mlin. Pol ure od železnice. Cena 12.800 K. Več pove Rutar v Velinjvasi, p. Bistrica v Rožu, Koroško.

Bika

belanske pasme, dve leti starega, proda po primerni ceni JOŽE KATNIK p. d. Štrobl na Zilski Bistrici, Koroško.

Veliko slame

ovsene in ječmenove, ima naprodaj Peter Roblek, veleposestnik na Jezerskem. — Cena po dogovoru.

Posojilnica Marija na Zili

priređi svoj

občni zbor

dne 11. febr. 1912 ob 3. uri popoldne v župnišču.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva.
2. Odobrenje računskega zaključka za leto 1911.
3. Čitanje revizijskega poročila.
4. Volitev odbora in računskih pregledovalcev.
5. Slučajnosti.

K obilni udeležbi vabi

odbor.

Iščejo se

iz vseh krajev države pridni

pokrajinski agenti

za verske novosti z dobrim priporočilom. Dopisi na Katol. devocijn. zavod, Dunaj 17/1, Jörgerstrasse 36.

Le z uporabo leta 1886. pohvaljenega z znamko postavno zavarovanega

„Seehund“ postane **črevlji**

gumijevega trana mazila za usnje

res nepremočni, mnogo bolj trpežni, mehki in se jih še lahko svetli z voščilom. Tudi za vozna pregrinjala, konjsko opravo, jermenje itd. izvrstno. Dobiva se povsod v škatlicah po 30 h in večjih, če ne naravnost po edinih proizvajalcih: J. Lorenz & Co., Heb, Češko, in Böhme & Lorenz, Chemnitz, Saško. — Sodbe se glase:

Poslajte mi po povzetju 2 1/2 kg gumijevega trana, ker ga hočem tukaj vpeljati. Charlottenlund (Dansko), 28. VI. 1909. J. Pajowek, dirkališče.

Lovske puške

vseh sestav, priznana delo prve vrste, z najboljšim strelnim učinkom, priporoča

Prva borovska orožna družba Peter Wernig, družba z omejeno odgovornostjo, v Borovljah na Koroškem. Ceniki brezplačno in poštne prosto.

Vsled Vašega poklica

mного sedite,

trpite na zapečenosti.

Preizkušeno iz izbranih najboljših in uspešnih zdravilnih zeli skrbno pripravljeno, tek zbujačoč in prebavljajoče pospešujoče in lahko odvajajoče domače zdravilo, ki ublaži in odstrani znane posledice nezmerne, slabe diete, prehlajenja in zopnega zaprtja, n. pr. gorečico, napenjanje, nezmerne tvoritve kislin ter krče, je dr. Rose balzam za želodec iz lekarn B. Fragnerja v Pragi.

SVARILO! Vsi deli embalaže imajo postavno ponovano varstveno znamko.

GLAVNA ZALOGA: LEKARNA

B. FRAGNER-ja, e. in kr. dvornega dobavitelja,

„Pri črnem orlu“, PRAGA, Mala strana 203,

vogal Nerudove ulice.

— Po pošti se razpošilja vsak dan. —

Cela steklenica 2 K, pol steklenice 1 K. Proti naprej vpošiljati K 1.50 se pošlje mala steklenica, za K 2.80 velika steklenica, za K 4.70 dve veliki steklenici, za K 8.— štiri velike steklenice, za K 22.— 14 velikih steklenic poštne prosto na vse postaje avstro-ogrške monarhije.

Zaloga v vseh lekarnah Avstro-Ogrske, v Celovcu „Pri angelu“, P. Hauser, V. Hauser, H. Gutt.

Valentin Wesiak na Prevaljah prodaja, dokler bo kaj zaloge, gorsko zanesljivo semensko

jaro rž

po 30 vin. kilogram z vrečo vred na postaji Prevalje pri najmanjšem naročilu 100 kg. Pri naročilih pod 100 kg se za pošiljatev 60 vin. več zaračuni.

Hotel Trabesinger v Celovcu

Velikouška cesta št. 5

se priporoča

potnikom, ki prenočujejo v Celovcu.

Tukaj najdejo lepe, snažne in pozimi zakurjene sobe po 1 K do 5 K, okusne jedi, dobro pijačo poceni.

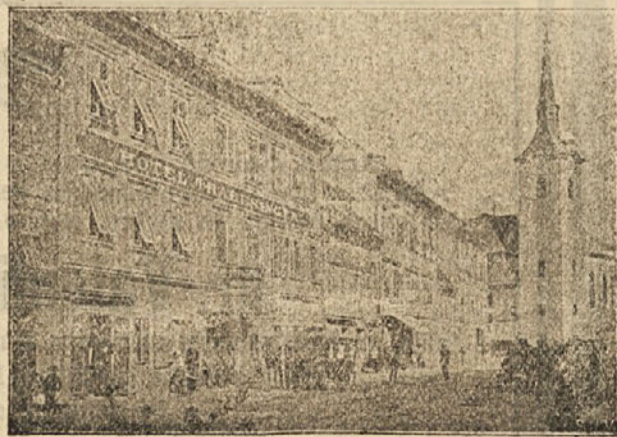
Veliko dvorišče za vozove in trije hlevi za konje.

Za zabavo služi kegljišče, pozimi zakurjeno.

Poleti sedi na senčnatem vrtu.

V tem hotelu najdeš vsak dan prijetno slovensko družbo, posebno ob sredah zvečer.

Velike dvorane za shode in veselice.

Podružnica Ljubljanske kreditne banke v Celovcu

Delniška glavnica K 8.000.000.

Rezervni fond čez K 800.000.

Denarne vloge obrestujemo po **4 1/2 0/0** od dne vloge do dne vzlaga.

Kolodvorska cesta 27, v lastni hiši.

Zamenjuje in eskomptuje izžrebane vrednostne papirje in vnovčuje zapadle kupone.

Daje predujme na vrednostne papirje — Zavaruje srečke proti kurzni izgubi.

Vinkuluje in devinkuluje vojaške ženitninske kavcije. Eskompt in incasso menic Borzna naročila.

Centrala v Ljubljani. Podružnice v Spletju, Trstu, Sarajevu in Gorici.

Turške srečke šest žrebanj na leto. Glavni dobiček 300.000 frankov. Na mesečno vplačev. po K 8.— za komad. Tiske srečke s 4% obrestmi. Dve žrebanji na leto. Glavni dobiček K 180.000. Na mesečno vplačevanje po K 10.— za komad.

Prodaja vseh vrst vred. papirjev proti gotovini po dnevnem kurzu.

Vabilo.

Hranilnica in posojilnica v Zilski Bistrici

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

ima svoj

redni občni zbor

v nedeljo, dne 11. februarja 1912, ob 2. uri popoldne pri Prontu v Zilski Bistrici

s sledečim dnevnim redom:

1. Poročilo o izvršeni reviziji.
2. Potrjenje letnega računa.
3. Razdelitev čistega dobička.
4. Volitev načelstva.
5. Slučajnosti.

Ako bi ob določeni uri ne bilo zastopanih zadostno število glavnih deležev, se bo eno uro pozneje brezpogojno sklepalo.

K polnoštevilni udeležbi vabi vse zadržnike

načelstvo.

Po Najvišjem povelju Njegov. c. in kr. Apost. Veličanstva

41. c. kr. državna loterija

za zasebne dobrotelne namene tužanske državne polovice.

Ta denarna loterija, edina v Avstriji postavno dovoljena, ima 21.146 dobitkov v gotovini v skupni vrednosti 625.000 kron.

Glavni dobiček znaša

200.000 kron

Žrebanje se vrši nepreklicno dne 15. februarja 1912.

Ena srečka stane 4 krone.

Srečke se dobivajo pri oddelku za državne loterije na Dunaju III., Vordere Zollamtsstraße 7, v loterijskih kolekturah, tobačnih trafikah, davčnih, poštinih, brzojavnih in železniških uradih, v menjalnicah itd. — Načrti za žrebanja za kupce srečk brezplačno. — Srečke se pošiljajo poštne prosto.

Od c. kr. ravnateljstva loterijskih dohodkov (oddelek za državne loterije).